

Šľachtiteľský program plemena bleu du maine

Úvod šľachtiteľského programu:

Šľachtiteľský program a šľachtenie plemena blue du maine vychádza zo Zákona č. 194/1998 Z. z. o šľachtení a plemenitbe hospodárskych zvierat a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o šľachtení a plemenitbe“) a Smernice Rady 89/361/EHS týkajúcej sa čistokrvných chovných oviec a kôz. Napĺňanie šľachtiteľského programu sa vykonáva v súlade so Zákonom č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 18/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o identifikácii a registrácii oviec a kôz v znení vyhlášky č. 49/2015 Z. z., Vyhláškou Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 18/2001 Z. z. o vykonávaní kontroly úžitkovosti, kontroly dedičnosti a testovania úžitkových vlastností, kontroly zdravia, kontroly dedičnosti a testovania zdravia, hodnotenia zovňajšku hospodárskych zvierat, o založení a vedení plemennej knihy, založení a vedení plemenného registra, vedení predpísanej evidencie a o overovaní pôvodu hospodárskych zvierat, Rozhodnutím Komisie 90/254/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre schvaľovanie organizácií a združení chovateľov, ktoré zakladajú alebo vedú plemenné knihy pre čistokrvné plemenné ovce a kozy, Rozhodnutím Komisie 90/255/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria pre zápis čistokrvných plemenných oviec a kôz do plemenných kníh; Rozhodnutím Komisie 90/256/EHS, ktorým sa stanovujú metódy pre monitorovanie úžitkovosti a posudzovanie genetickej hodnoty čistokrvných plemenných oviec a kôz, Rozhodnutím Komisie 90/257/EHS, ktorým sa stanovujú kritéria schvaľovania čistokrvných plemenných oviec a kôz a používania ich spermy, vajíčok a embryí na plemenárske účely, Rozhodnutím Komisie 90/258/EHS stanovujúcim zootechnické certifikáty o pôvode čistokrvných plemenných oviec a kôz, ich spermy, vaječných buniek a embryí. Tento šľachtiteľský program je zároveň vypracovaný s ohľadom na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmienkach na plemenitbu čistokrvných plemenných zvierat, hybridných plemenných ošípaných a ich zárodočných produktov a na obchodovanie s nimi a ich vstup do Únie a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 652/2014, smernice Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a zrušujú určité akty v oblasti plemenitby zvierat („nariadenie o plemenitbe zvierat“). Napĺňanie tohto šľachtiteľského programu sa musí vykonávať v súlade so štatútom plemenných kníh pre ovce chované na Slovensku. Tento šľachtiteľský program vychádza aj z dlhodobými zásadami v predchádzajúcich štatútoch plemennej knihy pri šľachtení daného plemena na území Slovenskej republiky.

Napĺňanie a dodržiavanie tohto šľachtiteľského programu zaisťuje Zväz chovateľov oviec a kôz na Slovensku – družstvo, ako uznaná chovateľská organizácia podľa zákona o šľachtení a plemenitbe poverená Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky vedením plemennej knihy.

Šľachtiteľský program je súbor systematických opatrení a zámerov, vrátane zaznamenávania údajov, selekcie, plemenitby a výmeny plemenných zvierat a ich zárodočných produktov, ktoré boli navrhnuté a realizované s cieľom zachovať alebo posilniť želané fenotypové a genotypové znaky a vlastnosti v rámci cieľovej chovnej populácie. Na základe tohto šľachtiteľského programu sa stanovuje chovný cieľ predmetného plemena. Chovný cieľ sa stanovuje prostredníctvom chovateľských metód, ktoré sú definované pri hodnotení kontroly úžitkovosti.

Cieľom tohto šľachtiteľského programu je zvyšovanie genetickej hodnoty a úžitkovosti jedincov daného plemena na území Slovenskej republiky tak, aby mal nadväzovať na šľachtiteľské programy a chovné ciele v krajine pôvodu plemena a v ostatných

krajinách Európskej únie. Tento šľachtiteľský program sa vzťahuje na územie Slovenskej republiky.

Charakteristika plemena

Plemeno oviec bleu du maine pochádza zo západného Francúzska, prvé záznamy o ňom siahajú do polovice devätnásteho storočia, oficiálne však bolo uznané až v roku 1988. Podľa dostupným materiálov plemeno vzniklo krížením miestnych oviec s baranmi anglických plemien leicester, romney a wensleydale. Plemeno sa radí medzi mäsové plemená, vyniká veľkým telesným rámcom, veľmi dobrou mliekovosťou a plodnosťou. Je ideálne pre chov na pastvinách, ale v chladnejších regiónoch sa celoročný pobyt na pastve nepreferuje. Priemerná plodnosť plemena presahuje 200 %. Vyznačuje sa ľahkými pôrodmi. Bahnice produkujú dostatok mlieka na bezproblémové uživenie dvojčiat, ktoré dosahujú priemerné denné prírastky (ďalej len „PDP“) okolo 300 g. Mäso je jemné s minimálnym podielom tuku. Vlna je na celom tele biela, okrem hlavy a nôh, ktoré sú sfarbené šedo-modro. Hlava je v porovnaní s inými plemenami menšia, bezrohá, krk je primerane dlhý a silný, jednotlivé časti trupu sú široké a hlboké. Bahnice majú širokú panvu, čo je jedným z určujúcich faktorov pre ich ľahké pôrody. Nohy sú pevné uspostobené dobrej chodivosti s pevným paznechtom, ktorý si vyžaduje menšiu starostlivosť ako u iných plemien.

Úžitkové vlastnosti plemena

Živá hmotnosť bahnic je 85 - 95 kg, baranov 100 - 110 kg. Plodnosť je viac ako 200 %. Denný prírastok jahniat presahuje 300 gramov. Jahňatá sú od narodenia veľmi životaschopné a vo veku 56 dní dosahujú hmotnosť 30 - 36 kg. Ročná striž vlny oviec dosahuje až 9 kg, s dĺžkou 12 - 14 cm a hrúbku 27 - 30 mikrometrov.

Barany plemena bleu du maine boli importované na Slovensko v osemdesiatych rokoch minulého storočia a experimentálne sa využívali na kríženie s ovcami plemena cigája. Plemeno patrí medzi perspektívne plemená z hľadiska jeho rozšírenia v čistej forme, ako aj s možnosťou pre úžitkové kríženie.

Postup šľachtenia plemena

Základnou formou šľachtenia je čistokrvná plemenitba so zámerom udržať parametre úžitkovosti na úrovni štandardu plemena. Šľachtenie je založené na výbere geneticky najlepších jedincov do pozície rodičov ďalšej generácie. Základom šľachtiteľskej práce pre správne vytypovanie geneticky najlepších zvierat bude aj naďalej kontrola úžitkovosti. Získané dáta sa v budúcnosti pri dostatočne početnej populácii môžu využiť na výpočet odhadu plemenných hodnôt.

Udržanie genetickej úrovne populácie a jej vývoj je zabezpečovaný hlavne výberom plemenných baranov. Keďže sa jedná o málo početnú populáciu, ktorá sa na Slovensku začína chovať je potrebné rátať s nákupom plemenníkov zo špičkových chovov v EU.

Plemenný štandard a chovný cieľ mäsového plemena bleu du maine chovaného v SR

Hlavné ukazovatele:

Ukazovateľ		bleu du maine
Základná charakteristika	<i>Plemenný štandard</i>	<ul style="list-style-type: none"> Stredne veľký až veľký telesný rámec, s dlhým, širokým a hlbokým trupom a s veľmi dobrým osvalením, veľmi dobrou mliekovosťou a plodnosťou. Vlna je na celom tele biela, okrem hlavy a nôh, ktoré sú sfarbené šedo-modro. pevné dobre postavené končatiny uspôsobené dobrej chodivosti s pevným paznechtom. Hlava je v porovnaní s inými plemenami menšia, bezrohá.
	<i>Chovný cieľ</i>	Mäsové plemeno s veľmi dobrým osvalením mliekovosťou a plodnosťou.
Úžitkové zameranie	<i>Plemenný štandard</i>	Mäsový úžitkový typ. Prioritné zameranie: produkcia ťažkých jatočných jahniat výbornej kvality a produkcia baranov pre čistokrvnú plemenitbu a úžitkové kríženie.
	<i>Chovný cieľ</i>	
Hmotnosť bahníc	<i>Plemenný štandard</i>	80 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	90 kg
Hmotnosť plemenných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	100 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	120 kg
*Hmotnosť jariek	<i>Plemenný štandard</i>	60 kg
**Hmotnosť aukčných baranov	<i>Plemenný štandard</i>	80 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	95 kg
PDP do 100 dní jahničky	<i>Plemenný štandard</i>	0,290 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	0,320 kg
PDP do 100 dní baránky	<i>Plemenný štandard</i>	0,330 kg
	<i>Chovný cieľ</i>	0,350 kg
Jemnosť vlny	<i>Plemenný štandard</i>	27.0 – 30.0 μm sortiment B – BC
Plodnosť na obahnenú ovcu	<i>Plemenný štandard</i>	180 %
	<i>Chovný cieľ</i>	200 %

*hmotnosť jahničiek do 1 roka musí byť minimálne 2/3 živej hmotnosti bahníc

**uvádzaná hmotnosť sa týka baranov vo veku nad 1 rok, do 1 roka musí mať baran minimálne 2/3 živej hmotnosti aukčného barana